

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU

SUMMARIA SOCIALIA

Välisajakirjades ilmunud sotsioloogia-, majandus- ja poliitikaalaste kirjutiste tutvustusi

2011 : 2

<http://www.nlib.ee/summaria-socialia/>

E-post: Mai.Voormann@nlib.ee

SISUKORD

VALIK ÜLEVAATEID VÄLISAJAKIRJANDUSES ILMUNUD ARTIKLITEST

ETTEVÕTETE LAENUVÕIMALUSED IDA- JA LÄÄNE-EUROOPAS

Brown, Martin ; Ongena, Steven ; Popov, Alexander ; Yeşin, Pinar. Who needs credit and who gets credit in Eastern Europe?.....2

POLIITILISE USALDUSE JA SEADUSKUULEKUSE SEOSTEST

Marien, Sofie ; Hooghe, Marc. Does political trust matter? An empirical investigation into the relation between political trust and support for law compliance.....3

ETNILISTE VÄHEMUSTE MOBILISEERUMISEST

Gherghina, Sergiu ; Jigla, George. Explaining ethnic mobilisation in post-communist countries.....4

VALIK ARTIKLEID VÄLISAJAKIRJANDUSEST

EUROOPA LIIT.....	6
POLIITILISED PROTSESSID.....	7
MAAILMAPOLIITIKA.....	7
KAITSEPOLIITIKA.....	9
VENEMAA.....	10
MAJANDUSPOLIITIKA.....	11
ORGANISATSIOONIKÄITUMINE.....	13
RAHVASTIKUPOLIITIKA.....	13
RAHVUSPOLIITIKA.....	14
KOHALIKUD OMAVALITSUSED.....	14
KESKKONNAPOLIITIKA.....	14
HARIDUSPOLIITIKA.....	15
INIMKAUBANDUS.....	15
SOTSIAALNE EBAVÕRDSUS.....	16
SOOUURINGUD.....	16
MEEDIA.....	17

ETTEVÖTETE LAENUVÕIMALUSED IDA- JA LÄÄNE-EUROOPAS

Brown, Martin ; Ongena, Steven ; Popov, Alexander ; Yeşin, Pinar. Who needs credit and who gets credit in Eastern Europe? // Economic Policy. Vol. 26 (2011), no. 65, p. 95-130.

Artikkel käsitleb ettevõtete krediivõimalusi 15 Ida-Euroopa riigis, sh Eesti, aluseks 5040 ettevõtte uuring. Võrdluseks uuriti viie Lääne-Euroopa riigi 3347 ettevõtet.

Artikkel algab tõdemusega, et areneva majandusega riikides piirab kasvu ettevõtete, eelkõige väikeettevõtete vähene võimalus pangalaenu võtta. Ehkki kogu maailmas ja ka üksikutes riikides on astunud suuri samme laenude kättesaadavuse tagamiseks, on vähem kui pool Ida-Euroopa riikide ettevõtetest saanud pangalaenu, sealjuures ilmnevad olulised riikidevahelised erinevused.

Artikkel koondab tähelepanu järgmistele aspektidele: missugused ettevõtted taotlevad pangakrediiti, missugustele laenu vajavatele ettevõtetele keeldutakse laenu taotlemisel seda andmast, kuidas on laenu andmine või sellest loobumine seotud panga päritolu, krediidiandmete jagamise ja kreditoride õigustega.

Analüüsitakse samuti krediidile juurdepääsu tegelikku ja püsivat mõju, kasutades selleks 955 Ida-Euroopa ettevõtte andmeid.

Andmed näitavad, et 2004/2005. aastal taotlesid Ida-Euroopa ettevõtted harvemini krediiti kui Lääne-Euroopa firmad (Ida-Euroopas 50%, Lääne-Euroopas 55%). Ida-Euroopas keelduti võrreldes lääne ettevõtetega ka enam laenutaotlustest (vastavalt 5% ja 3%). Eestis taotles 219 ettevõttest laenu 49%, neist 6%-le keelduti laenu andmast. Neist, kes ei taotlenud laenu, märkis 78%, et nad ei vaja seda, 13% ehmatasid laenutingimused, 3% laenuprotseduurid ja 1% ettevõtetest kartis äraütlemist.

Kõige kõrgem oli laenu taotlevate ettevõtete osakaal Horvaatias (69%), järgnesid Sloveenia (65%) ja Bosnia (61%), kõige väiksem oli näitaja Makedoonias 32% ja Tšehhis (37%). Võrdluseks toodud viiest Lääne-Euroopa riigist (Saksamaa, Kreeka, Iirimaa, Portugal ja Hispaania), oli laenu taotlenud ettevõtete osakaal kõrgeim Saksamaal (71%) ja madalaim Portugalis (30%).

Autorid jõuavad viiele olulisele järeldusele:

(1) Firmatasandil on krediidi taotlemisel otsustavad tegurid ühesugused nii Ida- kui ka Lääne-Euroopas: väikesed ja finantsiliselt läbipaistmatud ettevõtted, nagu ka alternatiivsete finantseerimisallikatega ettevõtted taotlevad krediiti vähem kui suuremate finantsvajadustega (eksportijad) ettevõtted. Ida-Euroopa ettevõtete madalam laenutaotluste määr võrreldes lääne ettevõtetega on osaliselt ilmselt tingitud välispankade tugevast kohalolekust riigis ning kehvemast teabest krediivõimaluste kohta.

(2) Laenu taotlevatele ettevõtetele öeldakse harva ära, see kehtib ühtviisi nii Ida- kui ka Lääne-Euroopa kohta. Ilmselt on see tingitud efektiivselt valikuprotsessist – need ettevõtted, kellele võidakse ära öelda, ka laenu ei taotle. Välismaiste pankade kohaolek on seotud kõrgema laenudest äraütlemise määraga eelkõige väike- ja riigile kuuluvates ettevõtetes.

(3) Põhjused, miks ettevõtted ei taotle laenu, erinevad suuresti Ida- ja Lääne-Euroopas. Ida-Euroopas on põhjusteks laenutingimused, st kõrged intressimäärad ja karmid tagatisnõuded, samas kui Lääne-Euroopa ettevõtted lihtsalt ei vaja laenu.

(4) Aastatel 2005–2008 krediivõimalused lihtsustusid, st ettevõtted, kes 2005. aastal laenu ei saanud, said seda tõenäoliselt 2008. aastal, seda eelkõige riikides, kus krediivõimaluste kohta jagatakse enam infot.

(5) Juurdepääs krediivõimalustele mõjutab Ida-Euroopa ettevõtete tulemuslikkust, krediivõimaluseta ettevõtted investeerivad tõenäoliselt harvemini teadus- ja arendustegevusse ning tootearendusse.

POLIITILISE USALDUSE JA SEADUSKUULEKUSE SEOSTEST

Marien, Sofie ; Hooghe, Marc. Does political trust matter? An empirical investigation into the relation between political trust and support for law compliance // European Journal of Political Research. Vol. 50 (2011), no. 2, p. 267-291.

Artikkel vaatlleb poliitilise usalduse ja seaduskuulekuse kui poliitilise süsteemi stabiilsuse ühe olulise teguri seoseid. Analüüsi aluseks on Euroopa väärtuste uuringu andmed 33st Euroopa riigist (sh Eesti) aastatest 1999–2001. Esitatud on ka nt Venemaa ja Valgevene andmed.

Viimastel aastatel tehtud uuringud näitavad poliitilise usalduse vähenemist, kõige enam on see protsess aset leidnud Ameerika Ühendriikides. Tegemist ei ole ainult usalduse vähenemisega poliitikute vastu, vaid langenud on ka usaldus põhiliste demokraatlike institutsioonide ja protseduuride vastu.

Mõnede teadlaste hinnangul on tegemist murettekitava tendentsiga, teised arvavad, et poliitilise usalduse madal tase pakub demokraatlikule poliitilisele süsteemile edasise arengu võimalusi, kuna kriitiliste kodanike uus põlvkond võib sundida poliitilist süsteemi ja otsustajaid elanikkonna nõudmistele kiiremini reageerima. Viimast seisukohta jagavad ka nt Ronald Inglehart, Pippa Norris jt.

Artiklis pööratakse tähelepanu poliitilise usalduse/usaldamatuse tagajärgedele, eelkõige seaduslikkuse järgimisele.

34 riigi seas asub Eesti poliitilise usalduse poolest 31. kohal. 4-pallisel skaalal (0 – usaldus puudub, 3 – suur usaldus) on Eesti keskmine 1,21. Esimestel kohtadel on Soome (1,85), Taani (1,81) ja Island (1,76). Meist tagapool on Venemaa (1,18), Leedu (1,09) ja Tšehhi (1,09). Tulemused vastavad üldiselt poliitilise kultuuri uuringutele: kõrgemad väärtused esinevad Põhja-Euroopas, samas kui Ida-Euroopa riikides on poliitilise usalduse näitaja madalam. Seaduslikkuse järgimise näitaja 10-palli skaalal (1 – ei riku kunagi seadusi, 10 – rikub alati) on pilt ebaselge. Eestis on vastav näitaja 3,19 ning näiteks Leedus 3,58 ja Lätis 2,51.

Poliitilise usalduse näitaja on kõrgem vanematel inimestel, naistel ja madalama haridustasemega inimestel. Positiivset mõju poliitilisele usaldusele avaldab ka religioon. Poliitilise usalduse ja seaduskuulekuse seoseid analüüsid selgus, et need, kelle poliitilise usalduse tase on kõrgem, käituvad seaduskuulekamalt – naised, vanemad inimesed ja usklikud.

Vähene usaldus ja sellest tulenev kesine seaduste järgimine avaldab mõju ühiskonna funktsioneerimisele üldiselt, sh demokraatlikule protsessile, sest see raskendab valitsuse tegevust. Selleks, et tagada seaduste järgimine, tuleb valitsusel rakendada

sunnimeetmeid, mis omakorda tähendab, et valitsemine muutub raskemaks ja kulukamaks.

Kui varasemad uurijad on rõhutanud poliitilise usalduse mõju majanduslikule ja poliitilisele arengule, siis artikli autorid astuvad sammu edasi ning väidavad, et poliitilisel usaldusel on otsene mõju valitsussektori võimekusele täita oma põhilisi ülesandeid elanike ees.

Kui Ingleharti arvates tuleks valitsusel lihtsalt õppida elama ja tegutsema koos suure hulga kriitiliste kodanikega, siis artikli autorid leiavad, et valitsusel tuleb sel juhul kokku puutuda ja tegeleda kodanikega, kes tolereerivad näiteks maksupettusi. Isegi kui poliitilise usalduse madal tase ei kujuta endast ohtu poliitilise süsteemi stabiilsusele, muudab see raskemaks valitsusasutuste efektiivse funktsioneerimise ning valitsuse poliitika elluviimise.

ETNILISTE VÄHEMUSTE MOBILISEERUMISEST

Gherghina, Sergiu ; Jigla, George. Explaining ethnic mobilisation in post-communist countries // Europe-Asia Studies. Vol. 63 (2011), no. 1, p. 49-76.

Artiklis otsitakse vastust küsimusele, missugused institutsionaalsed, poliitilised ja sotsiaalmajanduslikud tegurid viisid etniliste vähemuste poliitilisele mobiliseerumisele 28 postsotsialistlikus riigis (nt Valgevene, Bulgaaria, Läti, Leedu, Kesk-Aasia riigid, Ukraina jt, sh Eesti). Põhitähelepanu on pööratud riikidevahelistele erinevustele. Riikide valikul lähtuti järgnevatest kriteeriumidest: (1) vähemused peavad moodustama suure grupi. Suureks peeti gruppi, mis moodustab vähemalt 5% enamusrahvusest; (2) poliitiline pluralism, mis loob etnilistele vähemustele võimaluse moodustada etnilisi parteisid; (3) välise sekkumise puudumine. Ajalisteks raamideks on periood iga riigi esimestest vabadest valimistest kuni 2007. aastani.

Uurimismeetodina kasutati kvalitatiivset võrdlevat analüüsi, mis põhineb Boole'i algebral (*Boolean algebra*) ja hulgateoorial. Kvalitatiivse võrdleva analüüsi eelistamine võrreldes statistilise meetodiga oli tingitud asjaolust, et esimene koondab tähelepanu juhtumitele (reaalsusele), teine aga muutujatele.

Artiklis vaadeldakse etniliste konfliktide, vähemusvastaste parteide ja diskrimineerimise osa etniliste parteide moodustamisele.

Eesti kohta tuuakse välja, et kui eestlased moodustasid kogurahvastikus 67,9%, siis venelased 25,6%, kuid võrdluses dominantgrupiga oli venelaste osakaal 37,7%.

Võrdluseks: Kasahstanis oli venelaste osakaal kogurahvastikus 30%, kuid suhtes dominantgruppi 56,17%.

Analüüsi tulemusena jõudsid autorid järgmistele järeldustele:

(1) Varasemad etnilised konfliktid, kui rahvuslike identiteetide olulised elemendid, ei näi avaldavat mingit mõju etniliste parteide kujunemisele ei eraldi ega kombineerituna teiste teguritega. Teiste sõnadega: etnilised parteid ei kujune (või etnilised vähemused ei mobiliseeru poliitiliselt) tänu hiljutistele konfliktidele dominantgrupiga. See järeldus on vastuolus eelnevate uuringute tulemustega, kus rõhutati etniliste konfliktide osatähtsust etniliste vähemuste mobiliseerumisel.

(2) Diskrimineerimine omab suurt tähtsust etniliste vähemuste mobiliseerumisel ning nende parteide kujunemisel. Teisisõnu, nagu näitas analüüs, on diskrimineerimise

puudumine otsustav tegur, miks mõned etnilised vähemused postsotsialistlikes riikides poliitiliselt ei mobiliseeru.

(3) Etniline kodumaa (võib olla ka sünnimaa) omab märkimisväärset mõju etniliste parteide kujunemisele. See on üldiselt teadaolev fakt, kuid antud uurimus läheb kaugemale ning seletab etnilise kodumaa toetuse olulisust, vähemalt kombineerituna asukohamaal diskrimineerimisega, mitte ainult etniliste vähemuste mobiliseerumisel, vaid ka seda, miks etniliste parteide moodustamine teistel juhtudel ei õnnestu.

(4) Vähemustevastased parteid on tähtsad poliitilised tegijad, mille olemasolu seletab etniliste parteide moodustamist. Vähemustevastaste parteide mõju on mitmetahuline: mõningatel juhtudel toob nende olemasolu iseenesest kaasa etniliste parteide moodustamise, teistel juhtudel mängib see rolli koos muude teguritega ning nende puudumine selgitab ka etniliste vähemuste mittemobiliseerumist.

Refereerinud Mai Vöörmann

VALIK ARTIKLEID VÄLISAJAKIRJANDUSEST

EUROOPA LIIT

Ash, Timothy Garton. Ach Europa! // Die Politische Meinung. Jg. 56 (2011), nr. 494-495, s. 11-13.

Autor arvab, et kui otsida vastust küsimusele, miks vajab Euroopa ühist välispoliitikat, tuleks vaadata, kuidas paistab Euroopa Hiinast. Ashi arvates näevad eurooplased praegu välja kui palujad keisri trooni ees – David Cameron Suurbritannia eest, Nicolas Sarkozy Prantsusmaa eest, igaüks ikka enda eest. Brüsselis püütakse luua paremat masinavärki Euroopa ühise (paremini koordineeritud) välispoliitika jaoks. Pärast lõputut bürokraatiat ja intensiivset rahvusriikide lobitööd on Catherine Ashton seadnud ametisse neli võimekat tippametnikku. Enam kui 130 ELi välisteenistusest 28 juhivad uued suursaadikud. 2011. aastal käsutab välisteenistus tagasihoidlikku eelarvet (435 miljonit eurot), kuid saab muuhulgas kaasa rääkida arenguabi suunamisel ja EL on maailma suurim arenguabi andja. Võtmeküsimus Ashtoniga jaoks on, kui võrd ta suudab Euroopa majandusliku võimu teised dimensioonid rakendada välispoliitiliste eesmärkide heaks. Kui Euroopa ei taha langeda tagasi, on ta sunnitud liikuma edasi.

Häge, Frank M. Politicising council decision-making : the effect of European Parliament empowerment // West European Politics. Vol. 34 (2011), no. 1, p. 18-47. Artikkel käsitleb Euroopa Parlamendi mõjuefekti ministrite aktiivsele osavõtule Euroopa Komisjoni otsustusprotsessis. Artikli empiiriliseks aluseks on andmed ligikaudu 6000 otsustusprotsessi kohta aastatest 1980–2007. Need annavad tunnistust tugevast seosest seadusandliku protseduuri tüübi ja otsustuste taseme vahel komisjonis – mõjukam Euroopa Parlament muudab Euroopa Komisjoni otsustusprotsessi politiseeritumaks.

Juncker, Jean-Claude. Europa jenseits der Krise // Die Politische Meinung. Jg. 56 (2011), nr. 494-495, s. 7-10.

Artikkel on osa 26. septembril 2010 Freiburgis, Albert Ludwigi Ülikoolis peetud kõnest. Autor rõhutab Euroopa ja ELi suuri saavutusi, nimetades olulisematena maailma suurimat siseturgu, piiride kaotamist ja stabiilse ühisraha euro kasutuselevõttu 17 riigis, samuti Saksamaa ühendamist ning ühenduse laienemist itta. Autor märgib, et inimesed ei soovi Euroopa Ühendriike ning seda ei soovi ka Juncker – ta on subsidiaarsuse poolt. Liiga palju Euroopat võib kahju teha, aga liiga vähe Euroopat ei anna rahvusriikidele piisavalt õhku hingamiseks, sest isegi suurimad Euroopa riigid on maailma suurimatega võrreldes väikesed. Tulevikust rääkides rõhutab autor vajadust panna majandus inimeste teenistusse, mitte vastupidi, samuti vajab arendamist Euroopa sotsiaalne dimensioon.

Remes, Matti. Kiviniemi, Mari : Suomi otti paikkansa EU:n ytimessä //

Ulkopolitiikka. Vsk. 47 (2010), nro. 4, s. 6-10.

Soome peaminister nendib Euroopa Liidu teemalises artiklis, et euroliidul on õnnestunud toime tulla majanduskriisi tagajärgedega, samas kui ühenduse välis- ja julgeolekupoliitika ähvardab jääda Ameerika Ühendriikide ja Hiina varju. Peaministri arvates on Soome ELis aktiivne tegutseja, eelkõige Läänemere ja laiemalt Põhjamere küsimustes, mis on

muutunud osaks Euroopa Liidu tegemistes. Ühenduse majanduspoliitikas peab Kiviniemi oluliseks konkurentsivõimet ja majanduskasvu edendavaid meetmeid.

POLIITILISED PROTSESSID

Stolle, Dietlind ; Hooghe, Marc. Shifting inequalities // European Societies. Vol. 13 (2011), no. 1, p.119-142.

Artiklis vaadeldakse poliitikas osalemist, nentides, et kui institutsionaliseeritud osalemisvormid (sh parteide liikmesus) on tähtsust kaotamas, siis mitteinstitutsionaliseeritud vormide positsioon tõuseb. Autorid otsivad vastust küsimusele, milline mõju on sellel protsessil olnud poliitilisele stratifikatsioonile. Vaatluse all on aastad 1974–2002, aluseks poliitilise tegevuse uuring ja Euroopa sotsiaaluuring. Sotsiaaldemograafilistest tunnustest analüüsitakse soo, vanuse ja hariduse mõju. Kokkuvõtvalt märgitakse, et uute poliitiliste osalemisvormide kujunemine on vähendanud sool ja vanusel põhinevat ebavõrdsust.

Van Deth, Jan W. ; Abendschön, Simone ; Vollmar, Meike. Children and politics: an empirical reassessment of early political socialization // Political Psychology. Vol. 32 (2011), no. 1, p. 147-173.

Artiklis käsitletakse laste poliitilisi vaateid, uurimisobjektideks on 700 esimese klassi õpilast Saksamaal. Autorid tõdevad, et aina rohkem kostab hääli laste kaasatusest demokraatlikku otsustusprotsessi. Uuring näitas, et juba väga varajases koolieas on lastel stabiilne poliitiline orientatsioon. Põhjalikumalt uuriti poliitiliste teadmiste jagunemist ja arengut, teemade suundumust, hea kodanikuga seonduvaid mõisteid. Tulemused näitasid, et etniliste vähemuste hulka kuuluvatel lastel ning ka neil, kes on pärit sotsiaalmajanduslikult kehvematest piirkondadest, on vähem poliitilist orientatsiooni ning erilist arengut esimese kooliaasta jooksul ei toimu.

Whiteley, Paul F. Is the party over? The decline of party activism and membership across the democratic world // Party Politics. Vol 17 (2011), no. 1, p. 21-44.

Artikkel analüüsib parteide liikmesust ja aktiivsust demokraatlikes riikides (lähinaabritest on esindatud Soome, Läti, Venemaa), aluseks 2004. aasta uuring. Andmed näitavad, et kõikides riikides on parteide liikmeskond ja aktiivsus vähenenud. Ühe põhjusena pakub autor ülemäärast riiklikku reguleerimist, mis on toonud kaasa riigi ja parteide üha tihedamad seosed ning see on lämmatanud vabatahtlikku tegevust rohujuure tasandil. Teise põhjusena nähakse, et parteisid on kahjustanud uute osalemisvormide levik, nt internetiosalemine. Andmete analüüs kinnitab esimest hüpoteesi, aga mitte teist.

MAAILMAPOLIITIKA

Birdsall, Nancy ; Fukuyama, Francis. The post-Washington consensus // Foreign Affairs. Vol. 90 (2011), no. 2, p. 45-53.

Artikli põhiteema on areng pärast kriisi. Esiteks vaadeldakse kriisijärgseid põhimõttelisi muutusi: (1) hoobi on saanud kinnismõtte, et välisraha vool riiki on üdini positiivne; (2)

sotsiaalpoliitika osatähtsus tõuseb; (3) on käivitunud uus diskussioon tööstuspoliitika arengu üle. Viimase aja üks tähtsamaid muutusi on maailma multipolaarsus. See algas küll enne kriisi, kuid kriis kiirendas seda protsessi. Kasvanud on rahvusvaheliste organisatsioonide (Maailmapank, IMF) roll, sh kriisiga toimetuleku korraldamisel, rahalist abi antakse Kreekale, Ungarile, Islandile, Iirimale, Lätile, Pakistanile, Ukrainale. Ja ehkki USA, Euroopa ja Jaapan on jätkuvalt maailma liidrid, muutub oluliseks ka Hiina, Brasiilia, India ja Lõuna-Aafrika Vabariigi roll maailmas.

Cahill, Kevin. The whole world on their hands // New Statesman. Vol. 140 (2011), no. 5043, p. 24-28.

Artiklis on vaatluse all maailma suurimad maaomanikud ja maailma suurima pindalaga riigid. Maailma suurim maaomanik on Suurbritannia kuninganna Elizabeth II, kellele kuulub 18,3% maakerast, talle järgneb Saudi Araabia kuningas Abdullah II.

Cavada Lanas, Silja. Mikä pelastaisi Belgian? // Suomen Kuvalehti. Vsk. 95 (2011), nro. 3, s. 20-24.

Artiklis käsitletakse Belgia valitsuskriisi. Pärast 13. juunil 2010 toimunud valimisi ei ole parteid suutnud valitsuse moodustamises kokkuleppele jõuda, põhjuseks hollandikeelsete flaamide ja prantsuskeelsete vallooni vahelised erimeelsused.

Helms, Ludger. Angela Merkel and the unfulfilled promise of chancellor democracy // Current History. Vol 110 (2011), no. 734, p. 97-102.

Artiklis on vaatluse all Saksamaa kantsleri Angela Merkeli valitsemisaeg. Merkelit iseloomustatakse kui maailma kõige mõjukamat naist, mis paigutab ta võrdväärsele kohale USA presidendiga, kelle kohta öeldakse „maailma kõige mõjukam mees”. Käsitletakse nii sise- kui ka välispoliitikat, märkides, et Merkel kehastab üha enam Euroopa raudset leedit, kes tahab ja julgeb välja pakkuda lahendusi, nt Kreeka ohjeldamiseks ja tulevaste finantskriiside leevendamiseks Euroopas.

Miller, Paul D. Finish the job. How the war in Afganistan can be won // Foreign Affairs. Vol. 90 (2011), no. 1, p. 51-65.

Artiklis käsitletakse Afganistani sõja võitmise võimalusi. Autor nendib, et alates 2001. aastast on Afganistani majandus märkimisväärselt arenenud, paranenud on kõik arenguindikaatorid ning edasiliikumine on toimunud isegi julgeolekus ja õigusriigi arengus. Riigi oht ei ole niivõrd Taliban, kuivõrd valitsuse püsiv nõrkus ja rahvusvahelise üldsuse võimetus seda probleemi lahendada. Kuigi rahvusvaheline üldsus aitas üles ehitada majandusinstituutsioone ja taristut ning korraldada valimisi, ei investeeritud viie esimese interventsiooniaasta jooksul küllaldaselt valitsuse ministritesse, õigussüsteemi, armeesse ja politseisse ning kohalikesse omavalitsustesse. See aga lubas Talibanil end koondada ja ohustada uut valitsust. Autori arvates võivad USA ja tema liitlased Afganistani sõja isegi võita, kuid selleks on vaja aega.

Mine, all mine // Economist. Vol. 398 (2011), no. 8720, p. 41-42.

Artiklis käsitletakse Angola majanduslikku ja poliitilist olukorda. Pärast 27 aastat kestnud kodusõja lõppu 2002. aastal on Angolast saanud üks rikkamaid Sahara-taguse Aafrika riike. Jõukuse aluseks on teemandikaevandused ja naftatootmine. Kui

naftatootmine kasvab Angolas ka edaspidi samas suurusjärgus kui praegu, võib Angolast saada Aafrika suurim naftatootja. Samas on Angola riik, kus on elanike vahel väga suur varanduslik ebavõrdsus. Suurem osa maavaradest saadud tuludest on läinud üsna väikesele eliidile, kes elab St Tropez' Aafrika versiooni moodi.

Now for the hard part // Economist. Vol. 398 (2011), no. 8719, p. 37-38.

Artiklis käsitletakse Lõuna-Sudaani ees seisvaid katsumusi pärast iseseisvumist. Lõuna-Sudaanil on märkimisväärselt suured naftavarud ja muud maavarad, aga geograafiline asend Aafrika mandri sisemaal tekitab väga keerulisi logistilisi probleeme.

Now it's their turn // Economist. Vol. 398 (2011), no. 8723, p. 62.

Artiklis on vaatluse all Arktika regiooni põlisrahva eskimote püüdlused kaitsta oma huve regiooni energiaressursside kasutuselevõtul. Eskimod tahavad luua lepingute sõlmimiseks valitsuste ja energiatööstuskompaniidega ühtse poliitika, mis kaitseks keskkonda ja tooks eskimotele majanduslikku kasu.

Rage, rap and revolution // Time. Vol. 177 (2011), no. 8, p. 24-29.

Zakaria, Fareed. Why it's different this time // Time. Vol. 177 (2011), no. 8, p. 20-23.

Artiklis käsitletakse meeleväljendusi Lähis-Idas 2011. aastal ning mis mõju on infotehnoloogial ja töötutel noortel demokraatlikule liikumisele. Pea igas Araabia riigis on üle poole rahvastikust alla 30-aastased. Ja nagu noored ikka, eelistab enamik neist religioosete konservatiivide või poliitilise autokraatia võimu all olemisele vabadust, mis kaasneb demokraatiaga. Ka lääneriikides oli pärast Teist maailmasõda beebibuum, mis ergutas majanduskasvu. Aga liiga palju noori inimesi (eriti mehi) ilma majanduskasvu, töövõimaluste ja väärikustundeta võib tekitada massilise rahulolematuse.

Synolakis, Costas. When will we learn? // Newsweek. Vol. 157 (2011), no. 12, p. 28-31.

Maailmas on olnud kolm tsunamit viimase 13 kuu jooksul. Artikli autori arvates peaksid tsunami hoiatussüsteemid palju paremad olema just eelmisi hiigellaineid arvesse võttes. Jätkuvalt keskendutakse möödunud katastroofidele, selle asemel et tulevaste sündmuste tagajärgede ärahoidmiseks tsunami hoiatussüsteeme rajada.

KAITSEPOLIITIKA

Hanes, Niklas ; Norlin, Erik ; Sjöström, Magnus. The civil returns of military training : a study of young men in Sweden // Defence and Peace Economics. Vol. 21 (2010), no. 5-6, p. 547-565.

Artikkel analüüsib sõjaväelise väljaõppe mõju Rootsi noormeeste sissetulekule. Analüüsi aluseks on 1973. aastal sündinud noormeeste kohort, kes olid ajateenijad siis, kui toimusid kiired muutused Rootsi julgeolekupoliitikas ning tehti märkimisväärsed kärpeid relvajõudude rahastamises. Analüüsi tulemusena selgus, et sõjaväelisel väljaõppel on positiivne mõju 30-aastaste meeste sissetulekule, eriti neile, kelle haridustase pole kõrge.

No stopping them // Economist. Vol. 398 (2011), no. 8719, p. 54-56.

At sea // Economist. Vol. 398 (2011), no. 8719, p. 10.

Artiklis käsitletakse piraatlust Somaalia rannikuvetes. Piraatide rünnakud toimuvad järjest suuremas ulatuses ja on neile ka järjest kasumlikumad. 2010. aastal võtsid piraadid pantvangi üle 1000 inimese. Artiklis arutletakse piraatluse tekke põhjuste üle ja kuidas probleemi ilma suurema vägivaljata lahendada.

Pesonen, Hannu. Merirosvoja näkyvissä! // Suomen Kuvalehti. Vsk. (2011), nro. 8, s. 32-37.

Artiklis käsitletakse võitlust Somaali piraatide vastu. Somaali piraatide tõrjumises osaleb juba 45 riiki. Sõjalaevad kaitsevad humanitaarabisaadetisi küll mereröövlite eest, aga rannikul ootavad juba uued vargad. Julgeolekuekspertide arvates on mereröövlite motiiviks vaid raha, mitte aated ega usk.

VENEMAA

Horvath, Robert. Putin's „preventive counter-revolution” post-soviet authoritarianism and the spectre of velvet revolution // Europe-Asia Studies. Vol. 63 (2011), no. 1, p. 1-25.

Artikkel puudutab autoritaarse režiimi kujunemist Vladimir Putini teisel valitsemisajal. Autori arvates on see ühelt poolt tingitud endistes nõukogude vabariikides toimunud sametrevolutsioonidest, teiselt poolt ettekujutusest justkui ootaks Venemaad mõõdapääsmatult revolutsioonilised sündmused. Koduste ohtude vastu olid suunatud noorteliikumise Naši organiseerimine, kontrolli kehtestamine kodanikuühenduste üle ning nn suveräänse demokraatia väljakujundamine.

Huskey, Eugene. Elite recruitment and state-society relations in technocratic authoritarian regimes: the Russian case // Communist and Post-Communist Studies. Vol. 43 (2010), no. 4, p. 363-372.

Artikkel käsitleb eliidi värbamist autoritaarsel Venemaal, mida autor iseloomustab kui tehnokraatlikku ning võrdleb seda teiste riikide (Suurbritannia, USA, Prantsusmaa jt) süsteemidega. Autor asetab Venemaa maatriksisse, kus ühel teljel on valitsev ideoloogia ja teisel eliidi taust ning selgitab sel viisil kattuvad alad ning erinevused riigi-ühiskonna suhetes Venemaal ja teistes riikides.

Макаренко, Борис. Постсоветская партия власти „Единая Россия” в сравнительном контексте // Полис : политические исследования. 2011, no. 1, с. 42-65.

Artiklis analüüsitakse Ühtse Venemaa fenomeni nii teoreetilises kui ka empiirilises aspektis, sh partei kujunemise mehhanismi. Autor märgib, et Ühtse Venemaa kujunemine ja mõju kasv on paljuski toimunud paralleelselt presidendivõimu kindlustamisega. Autor toob partei puudustest esile eelkõige vähest autonoomiat ja siseparteilist demokraatiat. Ühtne Venemaa tegutseb kui valimismasin valimiste ajal ja hääletusmasin duumas valimistevahelisel ajal. Eliidi mobiliseerimise funktsiooni on aidanud täita keskuse autoriteet ja vastavad ressursid, mitte aga partei liidrite endi

autoriteet. Partei ise täidab selles protsessis pigem tehnilist, mitte aga poliitilist rolli.

Маркедонов, Сергей Мирославович. Кавказский регион : от периферии к эпицентру мировой политики // Актуальные проблемы Европы = Urgent problems of Europe. 2010, no. 3, c. 100-122.

Artiklis käsitletakse Kaukaasia regiooni muutumist maailmapoliitika perifeeriast Euraasia, Euroopa ja transatlantilise julgeoleku üheks keskseks probleemiks. Autor analüüsib teatud riikide (USA, Türgi, Iraan) ja rahvusvaheliste organisatsioonide (NATO, OSCE, ÜRO) tegevuse aktiveerimise põhjusi pärast Nõukogude Liidu lagunemist 1991. aastal. Erilist tähelepanu pööratakse Moskva püüdlustele säilitada oma geopoliitiline monopol Kaukaasias.

Воронкова, Ольга ; Сидорова, Александра ; Крыштановская, Ольга. Российский истеблишмент пути и методы обновления // Полис : политические исследования. 2011, no. 1, c. 66-79.

Artiklis käsitletakse Vene *establishment*'i kujunemist, sh strateegilise eliidi ja valitsuste koosseisu. Vene poliitiline eliit nooreneb ja selle formaalne haridustase on väga kõrge. Putini ajal omandasid suure tähtsuse isiklikud sidemed, siis sattus eliidi hulka rohkem piiterlasi ja jõustruktuuride esindajaid kui Jeltsini ajal. Analüüsist järeldavad autorid, et Vene poliitilises süsteemis on ilmselt siiani säilinud patrimonialismi elemendid ega ole loodud eliidi täienemise formaal-ratsionaalseid mehhanisme. Eliidi kõige tugevam reserv on täidesaatva võimu aparaat, kust inimesed paigutuvad ümber süsteemi sees. 2008. aastal toimus presidendikantselei uuenemine. 20st uuest töötajast 63% töötas varem valitsuses, 32% teistes presidendiaparaadi struktuurides ja vaid 5% äris.

MAJANDUSPOLIITIKA

Arnold, Jens Matthias ; Brys, Bert ; Heady, Christopher ; Johansson, Åsa ; Schweltnus, Cyrille ; Vartia, Laura. Tax policy for economic recovery and growth // The Economic Journal. Vol. 121 (2011), no. 550, p. F59-F80.

Artikkel otsib vastust küsimusele, kuidas kujundada maksupoliitikat nii, et see aitaks kaasa majanduskriisist taastumisele ja majanduse pikaajalisele kasvule. Analüüs koondab tähelepanu pigem maksusüsteemidele kui maksutasemetele, sest riikidevahelised erinevused maksutasemetes peegeldavad suuresti ühiskondlikke valikuid, mis jääb aga väljapoole maksupoliitilist analüüsi. Analüüsi aluseks on 21 OECD riigi 34 aasta andmed. Mõlemat eesmärki aitab kõige paremini täita väikese sissetulekuga inimeste tulumaksu alandamine. See suurendab nõudlust, tõstab töemotivatsiooni ja vähendab lõhet sissetulekute vahel. Samal ajal sellised maksupoliitilised sammud nagu ettevõtte tulumaksu vähendamine või tulumaksu lae kehtestamine ei aita kaasa kriisist paranemisele, kuid soodustavad siiski majanduskasvu. Majanduskasvule mõjub negatiivselt käibemaksu ja kinnisvaramaksu alandamine, samuti on neil väike mõju majanduskriisist tervenemisele.

Angela in Wunderland // Economist. Vol. 398 (2011), no. 8719, p. 11-12.

Artiklis antakse ülevaade Saksamaa majandusest, mis on väga hästi välja tulnud ülemaailmsest majanduslangusest. Saksamaa majandus on olnud üks rikaste G7 riikide edukamaid 21. sajandi algusest peale. Majandusedu põhineb tugeval ekspordil ja heal kontrollil riigi finantside üle.

Doing more with less // Economist. Vol. 398 (2011), no. 8722, special section, p. 13-15. Artiklis võrreldakse põllumajanduse võimekust ja toiduainete tootmist arenenud riikides ja arengumaades, analüüsitakse toiduhindade, investeeringute ja tehnoloogia erinevusi. Rõhutatakse, et ainus kindel viis toota rohkem toiduaineid on seotud suurema innovatsiooniga põllumajandustehnoloogias. Traditsiooniliste ja orgaaniliste põlluharimismeetoditega toidaks end ära ameeriklased ja eurooplased, kuid mitte terve maailm.

Eichengreen, Barry. The euro's never-ending crisis // Current History. Vol. 110 (2011), no. 734, p. 91-96.

Artiklis selgitatakse rahanduskriisi põhjusi Euroopa eri riikides (Kreekas, Iirimaal), samuti edasiste kriiside vältimiseks tehtavaid samme. Autor peab vajalikuks võtta tarvitusele järgnevad meetmed: (1) tugevdada liikmesriikide eelarvepoliitikat ja Euroopa pankasid, alustades n-õ stressitestist, mis selgitab, kas pankadel on piisavalt kapitali kriisidele vastuseismiseks ja nendega toimetulekuks; (2) luua Euroopa stabiilsusmehhanism (European Stability Mechanism – ESM).

Koskelainen, Jukka. Espanja on melkein toista maata // Kanava. Vsk. 39 (2011), nro. 1, s. 37-40.

Artiklis käsitletakse Hispaania majanduskriisi ja selle põhjuseid. Liberaalist majandusteadlane Alberto Recarte peab oma populaarses raamatus Hispaania majanduslanguse põhjustajaks riigi regionaalpoliitikat ja euro kasutuselevõttu Hispaanias.

A machine running smoothly // Economist. Vol. 398 (2011), no. 8719, p. 63-65.

Artiklis on vaatluse all, miks Saksa ettevõtted on olnud rahvusvahelistel turgudel nii edukad. Suured firmad, nagu autotootja Volkswagen ja tööstuskonglomeraat Siemens, on keskendunud pigem oma aktsiaomanike huvide eest hoolitsemisele kui töötajatele. Kunagi oli Siemensi esmamure säilitada töökohti Saksamaal, nüüd paikneb kaks kolmandikku tema töötajatest välismaal. Ettevõttejuhid on üha agressiivsemad, üritades suurendada tootmiskasvu välismaal ja sulgedes vähekasumlikke äriüksusi.

The 9 billion-people question // Economist. Vol. 398 (2011), no. 8722, special section, p. 3-5.

Maailma rahvastik kasvab prognooside kohaselt praeguselt seitsmelt miljardilt üle üheksa miljardini 2050. aastal. Artiklis käsitletakse, kuidas kogu maakera elanikkonda ära toita. Maailma toiduainetööstus on praegu kriisis, toiduainete hinnad üha tõusevad. Samas põhjustavad toidupuudust ka looduskatastroofid ja rahutused mitmes maailma piirkonnas.

Plagued by politics // Economist. Vol. 398 (2011), no. 8722, special section, p. 6.

Artiklis käsitletakse biokütuse tootmist. Riikide valitsustel on seatud eesmärgid, kui suur osa riigi energiavajadusest tuleks katta taastuva energiaallika abil, sh biokütusega.

Brasiilia, Jaapan, Indoneesia ja EL soovivad, et biokütuse osakaal sõidukikütuses suureneks 10%-ni aastaks 2020, USA eesmärk on biokütuse osakaalu kasv 30%-ni aastaks 2030. Praegu on USAs etanooli osatähtsus 8% transpordis kasutatavast kütusest, samas etanooli tootmiseks läheb u 40% Ameerika Ühendriikide hiiglasuurest maisisaagist.

Schuman, Michael. How Germany became the China of Europe // Time. Vol. 177 (2011), no. 9, p. 28-31.

Artiklis on vaatluse all Saksamaa tõus üheks maailma juhtivaks eksportivaks riigiks. Saksamaa on tulnud majanduslangusest välja kiiremini kui enamik tööstusriike. Eksport kasvas 2010. aastal 18,5%, SKT 3,6%. Kui Euroopas ja USAs on tööpuudus tõusnud ettenägematutesse kõrgustesse, siis Saksamaal see kriisi ajal hoopis langes: 6,9%-le 2010. aastal võrreldes 8,6%-ga 2007. aastal.

When the roof fell in // Economist. Vol. 398 (2011), no. 8723, special section, p. 6-9.

Kinnisvaraäri võib põhjustada suuri probleeme, aga see majandussektor võib ka majanduse langusest välja tuua. Artiklis vaadeldakse, mil viisil kinnisvaraturg võib jätkuvalt negatiivselt mõjutada tööstusriikide majandust.

When the steam clears // Economist. Vol. 398 (2011), no. 8726, p. 70-72.

Artiklis käsitletakse Jaapani Fukushima tuumajaama õnnetusest tulenevat mõju edaspidisele tuumaenergia kasutamisele maailmas.

ORGANISATSIOONIKÄITUMINE

Carraher, Shawn M. Turnover prediction using attitudes towards benefits, pay, and pay satisfaction among employees and entrepreneurs in Estonia, Latvia, and Lithuania // Baltic Journal of Management. Vol. 6 (2011), no. 1, p. 25-52.

Artikkel püüab Eesti, Läti ja Leedu näitel välja selgitada, kuivõrd töötajate ja ettevõtjate hüvitiste ja palgaga seotud hoiakud on abiks käibe prognoosimisel. Andmed koguti nelja aasta jooksul 153 Eesti, 157 Läti ja 146 Leedu töötaja ning 103, 243 ja 109 ettevõtja kohta. Andmete analüüsimiseks kasutati binaarset logistilist regressiooni.

RAHVASTIKUPOLIITIKA

Coleman, David ; Rowthorn, Robert. Who's afraid of population decline? A critical examination of its consequences // Population and Development Review (Supplement). Vol. 37 (2011), p. 217-248.

Artiklis vaadeldakse rahvastikuprotsesse eri riikides (sh Eesti). Koos Leedu, Läti, Moldova, Rumeenia, Horvaatia, Saksamaa, Venemaa jt riikidega peetakse ka Eestit väheneva rahvastikuga riigiks. Rahvastiku vähenemine toob kaasa mitmeid hirme, nt mõjutavad rahvastikuprotsessid riigi majanduslikku arengut ja julgeolekut. Autorite arvates ei ole rahvastiku vähenemine nii ühemõõtmeline protsess ning selles tuleks näha

ka positiivset külge, nt sunnib rahvastiku vähenemine ettevõtjaid tõstma tootlikkust, valitsustel tuleb enam tegeleda noorte jt tööturult kõrvale jäänud kihtide tagasitoomisega.

RAHVUSPOLIITIKA

Sturgis, Patrick ; Brunton-Smith, Ian ; Read, Sanna ; Allum, Nick. Does ethnic diversity erode trust? Putnam's „hunkering down” thesis reconsidered // British Journal of Political Science. Vol. 41 (2011), no. 1, p. 57-82.

Artikli põhiküsimus on etnilise mitmekesisuse ja usalduse seosed, aluseks Suurbritannias tehtud uuring, milles käigus küsitleti 25 000 inimest. Lisaks etnilisele mitmekesisusele lülitati uuringusse ka teisi indiviide ja nende elukohta iseloomustavaid sotsiaalmajanduslikke tunnuseid. Artiklis lükatakse ümber Robert D. Putnami seisukohti, nt väide, et etniline mitmekesisus avaldab usaldusele mõju majanduslikult kehvemates piirkondades, kus võitlus avalikele teenustele on tugevam ning kus piiratud võimalused vähendavad hüvedest ilma jäävate inimeste usaldust. Antud uurimus ei täheldanud seost etnilise mitmekesisuse ja majandusliku mahajäämuse vahel, samuti ei leitud seoseid etnilise mitmekesisuse ja strateegilise usalduse vahel neis piirkondades, küll aga leiti seoseid majanduslikult jõukamates naabruskondades.

KOHALIKUD OMAVALITSUSED

Hankla, Charles ; Downs, William. Decentralisation, governance and the structure of local political institutions: lessons from reform // Local Government Studies. Vol. 36 (2010), no. 6, p. 759-783.

Artiklis käsitletakse olukorda, kus keskvalitsused annavad võimu kohalikele omavalitsustele eesmärgiga parandada teenuste osutamist ja kodanike osavõttu kohaliku elu juhtimisest. Vaadeldakse järgmisi võimalikke vastuolusid: keskvõimu kontroll vs kohalik kontroll, kohalik täidesaatev võim vs kohalik seadusandlik võim, aga ka kohaliku omavalitsuse volikogu struktuur ning parteide roll, seda eelkõige teenuste osutamise ja eelarvepoliitika aspektist. Samuti analüüsitakse detsentraliseerimise mõju poliitilisele esindatusele.

KESKKONNAPOLIITIKA

Aldy, Joseph E. ; Krupnick, Alan J. ; Newell, Richard G. ; Parry, Ian W. H. ; Pizer, William A. Designing climate mitigation policy // Journal of Economic Literature. Vol. 48 (2010), no. 4, p. 903-934.

Artikkel käsitleb kliimamuutuste mõjude leevendamist. Kõigepealt vaadeldakse kasvuhoonegaaside emissiooni globaalsel tasandil, seda nii kulutõhususe kui ka heaolu suurendavast paradigmat lähtudes. Seejärel on vaatluse all kasvuhoonegaaside emissiooni siseriikliku kontrolli juurutamine, instrumentide valik ja tehnoloogilist innovatsiooni soodustavad tegurid.

HARIDUSPOLIITIKA

Dolton, Peter ; Marcenaro-Gutierrez, Oscar D. If you pay peanuts do you get monkeys? A cross-country analysis of teacher pay and pupil performance // Economic Policy. 2011, no. 65, p. 5-55.

Artiklis analüüsitakse õpetajate palga ja õpilaste tulemuste vahelisi võimalikke seoseid. Küsitakse, kas õpetajate kvaliteet on kõrgem, kui neile makstakse antud riigi keskmisest kõrgemat palka ja kas õpilaste tulemusi mõjutab see, kui palju palka makstakse nende õpetajatele. Analüüsi aluseks 39 OECD liikmesriigi andmed. Tulemused näitavad, et võimekamate inimeste töötamine õpetajana ja nende kiirem palgatõus mõjub õpilaste tulemustele positiivselt.

Protsch, Paula ; Dieckhoff, Martina. What matters in the transition from school to vocational training in Germany? // European Societies. Vol. 13 (2011), no. 1, p. 69-91.

Artikkel pöörab tähelepanu keskmiste ja kehvamate õpitulemustega noortele ning analüüsib, kas üleminek üldhariduskoolist kutseharidusele annab neile teise võimaluse avastada oma potentsiaali ja rakendada võimeid. Autorid leiavad kinnitust väitele, et Saksamaa haridusturg on äärmiselt segmenteeritud ning kehvamate hinnetega noortel on sellel turul vähem võimalusi. Autorid vaatlevad ka teatavate isikuomaduste rolli üleminekul koolist tööle.

Van Doorn, Majka ; Pop, Ioana ; Wolbers, Maarten H. J. Intergenerational transmission of education across European countries and cohorts // European Societies. Vol. 13 (2011), no. 1, p. 93-117.

Artiklis käsitletakse hariduse põlvkondadevahelist ülekandumist 28 Euroopa riigis, aluseks Euroopa sotsiaaluuringu andmed aastatest 2002–2006. Vastust otsitakse järgmistele küsimustele: (1) millises ulatuses on vanemate haridus ja nende laste hariduslik saavutus seotud eri maades ja kohortides; (2) kuidas seletada riikide ja kohortide vahelisi erinevusi, arvestades kontekstuaalseid tunnuseid. Erinevuste selgitamiseks vaadeldakse industrialiseerituse taset, naiste osalemist tööjõus, haridussüsteemi struktuuri ja poliitilist ideoloogiat.

INIMKAUBANDUS

Oikarinen, Tiina. Kehitä, käännytä, kriminalisoi. Suomen toimenpiteet prostituutiossa tapahtuvaa ihmiskaupaa vastaan // Naistutkimus. Vol. 23 (2010), nro. 4, s. 44-56.

Artikkel käsitleb Soome inimkaubanduse vastast tegevust 21. sajandi alguses. Autor analüüsib, kuidas inimkaubandusega seotud prostitutsioon on muutunud sotsiaalseks ja poliitiliseks probleemiks ning kuidas rahvusvaheline koostöö, tugevam piirikontroll ja seksuaalteenuste ostmise kriminaliseerimine on aidanud kaasa prostitutsiooni takistamisele. Kuna prostitutsiooni vaadatakse kui ohtu soolisele võrdõiguslikkusele ja seega rahvusele, on võitlus inimkaubandusega seotud prostitutsiooni vastu muutunud ristisõjaks välisriigi prostitutsiooni kõrvaldamiseks.

SOTSIAALNE EBAVÕRDSUS

Hällsten, Martin. The structure of educational decision making and consequences for inequality: Swedish test case // American Journal of Sociology. Vol. 116 (2010), no. 3, p. 806-854.

Artiklis on vaatluse all klassierinevustest tulenevate haridusotsuste mõju ebavõrdsusele Rootsisis, aluseks ülikoolide sisseastumisavaldused ja üksikisikute hinnangud erinevatele õppekavadele. Need noored, kelle vanemad töötavad teenindussektoris, eelistavad õppekavasid, mis võimaldavad tulevikus rohkem teenida. Need aga, kelle vanemad teevad käsitööd, eelistavad lühemaajalisi ja seega ka väiksema punktiarvuga programme, mida pakutakse vanemate kodu lähedal. Autor jõuab järeldusele, et erineva päritoluga inimeste eelistused viivad suurte erinevusteni töötasus ja töötuse riskis.

Loveless, Matthew ; Whitefield, Stephen. Being unequal and seeing inequality : explaining the political significance of social inequality in new market democracies // European Journal of Political Research. Vol. 50 (2011), no. 2, p. 239-266.

Artikkel käsitleb sotsiaalset ebavõrdsust Kesk- ja Ida-Euroopa riikides. Autorid püstitavad küsimuse: kas nende riikide kodanikud arvavad, et ebavõrdsus on ülemäärane ja kui nii, siis miks. Vaadeldakse ka seoseid sotsiaalse ebavõrdsuse tajumise ning uusi turgusid ja demokraatiat puudutavate vaadete vahel. Aluseks on 2007. aastal 12 postsotsialistlikus riigis (sh Eesti) korraldatud uuring.

Ridge, Tess ; Millar, Jane. Following families : working lone-mother families and their children // Social Policy & Administration. Vol. 45 (2011), no. 1, p. 85-97.

Artiklis analüüsitakse üksikemade vaesust, väites, et tegemist on riskigrupiga. Suurt vaesusriski saavad vältida need vanemad, kes töötavad ning saavad palgale lisaks mingeid maksusoodustusi. Siiski on üksikvanematel raske saavutada sissetulekute kindlust. Artikkel toetub longituuduuringu andmetele, kus üksikemasid ja nende lapsi intervjueriti korduvalt 3–4 aasta jooksul.

SOOUURINGUD

Dolan, Kathleen. Do women and men know different things? Measuring gender differences in political knowledge // The Journal of Politics. Vol. 73 (2011), no. 1, p 95-107.

Artikkel käsitleb meeste ja naiste poliitilisi teadmisi USAs, märkides alustuseks, et naiste poliitiliste teadmiste madalam tase võrreldes meestega on poliitikauuringutes üks üldine ja püsiv järeldus. Kuigi erinevused ei ole väga suured, on need püsivad ja suhteliselt pikaajalised. Ollakse mures, et naiste poliitiliste teadmiste madalam tase avaldab mõju nende efektiivsele osalemisele poliitikas. Kuna need erinevused ei tulene bioloogilistest erisustest, on vaatluse alla võetud poliitilise sotsialiseerimise soolised iseärasused ja soorollide erinevused. Üks võimalik seletus poliitiliste teadmiste taseme erinevustele võib peituda mõõtmistehnikas, nt kas kasutatavad instrumendid ja konkreetne keskkond võivad mõjutada mehi ja naisi vastama erinevalt. Näiteks saavad naised madalamaid punkte siis, kui neile öeldakse, et erinevus teadmiste tasemes on tavaline. Teine selgitus

soolistele erinevustele peitub poliitiliste teadmiste määrajate endi soolisuses. Autor võtab tarvitusele ja testib mitmeid meetmeid, et määratleda, kas termini „teadmised” laiendamine aitab selgemalt mõista poliitiliste teadmiste soolisi erinevusi.

MEEDIA

Eriksson, Göran. Adversarial moments : a study of short-form interviews in the news // Journalism. Vol. 12 (2011), no. 1, p. 51-69.

Artikli eesmärk on vaadelda poliitikute intervjuude kasutamist uudistes. Nenditakse, et tavaliselt kasutatakse intervjuudest vaid osa – tihti ainult vastust ühele küsimusele. Artikli aluseks on Rootsi televisiooni saated aastatest 1978, 1993 ja 2003. Analüüsi tulemusena nendib autor, et varasemal ajal oli ajakirjandus kui vahendaja või ülekuulaja, viimasel ajal on ajakirjandus võtnud endale poliitikute tegevuse interpreteeri ja või kriitilise ülekuulaja rolli.

Harcup, Tony. Alternative journalism as active citizenship // Journalism. Vol. 12 (2011), no. 1, p. 15-31.

Artikkel analüüsib alternatiivse ajakirjanduse ning demokraatia ja kodanikuaktiivsuse vahelisi seoseid. Kasutatakse kvalitatiivset meetodit kombineerituna Suurbritannia meediapraktikute valimiga. Kokkuvõttes nenditakse, et ehkki puudub täpne ja universaalne alternatiivse meedia definitsioon, on praktikute ja teadlaste seas saavutatud teatav konsensus, et selline meedia peegeldab, toidab ja näitab käitumist, mida võib määratleda kui kodanikuaktiivsust.

Shirky, Caly. The political power of social media. Technology, the public sphere, and political change // Foreign Affairs. Vol. 90 (2011), no. 1, p. 28-41.

New Yorgi Ülikooli uue meedia professor käsitleb oma essees sotsiaalmeedia ulatust ja mõju, tuues välja selle vajaduse eelkõige poliitilistele liikumistele. Suure levimisvõime ja sellest tuleneva laialdase mõju tõttu püüavad autoritaarsed režiimid kitsendada juurdepääsu sotsiaalmeediale. Autor toob näiteks Valgevene presidendi Aleksandr Lukašenka. Artiklis tuuakse ka skeptilisi lähenemisi sotsiaalmeedia võimalustele.

Refereerinud Mai Vöörmann ja Tiina Tammiksalu